

4793

ΛΕΣΧΗ "ΜΝΗΜΟΣΥΝΗ"

Λόγος Παναγυρικός τοῦ Μ.Γεδεών ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν διαλέξεων ἐν τῇ ἐν Φαναρίῳ λέσχῃ "Μνημοσύνη"

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Τοῦ καιροῦ καὶ χρόνου ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ θεμένου τὰς εὐλογίας ἡ Ὑμ/θειοτ. Παναγ. ἐπικαλεσαμένη προΐσταται τελετῆς σεμνοτάτης, δι' ἧς ἡ Λέσχη "Μνημοσύνη" καθαγιαίνει τὴν εἴσοδον τοῦ ΛΒ'. ἐνιαυτοῦ τῆς ζωῆς αὐτῆς* ἀλλαχοῦ λόγων καιρὸς καὶ πραγμάτων ἡ τοιαύτη εὐσημος γίνεται τελετῆ* λιτότης λόγων, κάτοπτρον λιτότητος ἔργων ἐνταῦθα ἡ σημερινή. Ἐκ πολλῶν ὀλίγοι ὑπὸ τὴν τῆς μητρὸς τῶν Μουσῶν ἀγειρόμενοι σημαίαν νῦν, οὔτε πλήθος ἐπαγγελιῶν προερχόμεθα φέροντες, οὔτε ἔργων ὑποβάλλοντες στηλογραφίαν γενησομένων. Ὑπὸ τὸ θάλλος τῶν πτερύγων τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας συσπειρώσαντες ἑαυτούς, τριακονταετές δυσεβόμενοι παρελθόν, οἱ πλείους ἡμῶν, υἱοὶ καὶ μαθηταὶ τὸ τῶν πατέρων καὶ διδασκάλων ἔργον διαδεξάμενοι, μόνην ἐργασίαν, μόνην ἀποστολὴν ἡμῶν ἠγούμενοι πάντες μὴ γένοισ ἀυτῶν αἰσχυνέμεν, πειρώμεθα πάσῃ δυνάμει καὶ πάσῃ θυσίᾳ τὸ συντηρῆσαι σωματεῖον ἀρχαιοτάτον, ἐν ἓκ τῶν ὀλίγων παρ' ἡμῖν ἐπισωζομένων, εἰς τοῦτο δὲ ἀποβλέποντες, ποιαύτην ἐπαγγελίαν παρεχόμενοι διαρκῶς, τοιαύτην καὶ θῦν ἐνώπιον ὀμηγύρεως ἐρασμίας καὶ φιλομούσου διατυποῦμεν.

Τριακοντα καὶ ὄθιο παρῆλθον ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς "Μνημοσύνης" ἐνιαυτοί, τρανόφθογγοι κήρυκες ζωῆς καὶ δράσεως ἐνεργοῦ τούτοις ἐπιγιγνομένοις γενόμενοι, θαρροῦντως ἐπισπῶνται τὴν εὐμενῆ συμπάθειαν τῆς περὶ ἡμᾶς κοινωνίας ὑπὲρ τῆς λέσχης, τὴν ἠθικὴν αὐτῆς καὶ τὴν ὑλικὴν ὑποστήριξιν καὶ τὸν πρὸς τὸ παρελθόν αὐτῆς σεβασμόν. Ἀρχαιοτέρατων ἐν Φαναρίῳ κατοικοῦσῶν, ἰδοῦσα καὶ μαθοῦσα, εἰ μὴ καὶ διδάξασα πολλὰ πολλοὺς ἡ "Μνημοσύνη" εἶδεν ἀκμὴν καὶ παρακμὴν, ὑπεισῆλθεν εἰς συμπαναγυρισμόν ἡμερῶν εὐτυχῶν, καὶ χρόνων εὐπραγούντων, καὶ σὺν τῇ παρ' ἡμέραν ἐπυτρεχούσῃ τᾷ καθ' ἡμᾶς λειψανδρίᾳ καὶ αὕτη συμπάσχει, μεγάλου δένδρου παραφυλλίδας ἀραιὰς παραδεικνύουσα νῦν, ὡς εἰκῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς διαλεγόμενος, ὁ τὴν προεδρείαν ἔχων, κατὰ τὸν εὐχῆ θεοπειθεῖ τῆς Ὑμ.Θ. Παναγιότητος* σήμερον τὴν ἐνάρεξιν αὐτοῦ καθαγιαζόντα ἐνιαυτόν.

Οἱ καὶ ἡλίκοι πρὶν ἐμοῦ τὸ βῆμα τιμῶντες οἷα θέματα ἐπραγματεύοντο, τὴ δέλτον τῆς μνήμης ἡμῶν ἀνελίττοντες καὶ τὰς διφθέρας, ἐν οἷς ἡ λέσχη τὸ παρελθόν αὐτῆς ἐστηλογράφησεν, ἀναδιφῶντες ἐργασίαν πολλὴν εὐρήσομεν γενομένην. Τῆς "Μνημοσύνης" πρὸ εἴσοσι καὶ ἐπτά ἐτῶν ἀναλαβούσης τὴν εἰς τὸν λαόν διά-

δοσιν ὠφελίμων γνώσεων ἐκ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν τριακόσια ἑξήκοντα καὶ τέσσαρα μαθήματα δημόσια ἐδόθησαν ἀνά μίαν ὥραν ἕκαστον διαρκούντα. Ἐάν εἷς ἕκαστον ὑποτεθῆ φύλλον τυπογραφικόν ἔν ἄρκοῦ, θέλει συναγάγει τις ὅτι ἕξ χιλιοσελίδων τόμων ὕλην ἐχορήγησεν ἡ λέσχη φιλομαθέσει κατοίκοις τοῦ τε Φαναρίου καὶ τῶν ἀρχιτερμόνων συνοικιῶν. Οἷα, ἐργασία, Παναγιώτατε Δέσποτα πρὸς ὄφελος τοῦ πλησίον ἐπετελέσθη, τῶν εὐλογιῶν τοῦ Ὑψίστου καὶ τῶν εὐχῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀξιουμένη. Μειράκια καὶ παῖδες οἱ πλείονες ἕξ ἡμῶν ὄντες, ζωηρὰν ἔτι φέρομεν ἐν ἡμῖν τῆς ἀκμῆς ἐκείνης τὴν εἰκόνα, τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὸν φιλομαθῆ πόθον, καὶ νῦν, καθεστηκότες τὴν ἡλικίαν, πρὸς δέ τὴν νῦν ἀποκαρτέρησιν καὶ τὸν κάματον τῶν δρώντων ἀντιβάλλοντες ἐκεῖνα φοβούμεθα μὴ καὶ ἡμεῖς ἀρξώμεθ' ἀπαγορεύοντες, καίπερ πρόθυμοι γινόμενοι πρὸς ὑποστήριξιν παντός θεσμοῦ κοινοφελούς.

Καὶ τὸν φόβον τοῦτον ἐπιρρωννύει τοῦ λευκώματος τῶν ἀγορητῶν πρόχειρος ἀναφύψις, ἀπλοῦν ἐπὶ τοῦ καταλόγου τῶν δημοσίων διαλέξεων βλέμμα. Ἄδυτον ἀληθῶς, εἷς ὃ καὶ ἡμεῖς ἐπειδύομεν χερσὶν ἀνίπτοις· ὁ μακαρίτης ἰατρός Καραθεοδωρῆς ὁ Κωνσταντῖνος, ὁ Ἡροκλῆς Βασιάδης, ὁ Ἀλέξανδρος Πασπάτης, ὁ Ἰσιδωρίδης Σκυλίσης, ὁ ἰατρός Ἀναστάσιος Γούδας, ὁ ἰατρός Ἰωάννης Ζῆφος, ὁ δημοσιογράφος Χουρμούζης ὁ τὴν ὑπὸ τῶν πατρῶν ἡθῶν παρεκτροπὴν καταδιώξας, ἐπὶ πᾶσιν ὁ πρύτανις τῶν καθ' ἡμᾶς φιλολόγων καὶ τότε πρεσβευτῆς Ἀλέξανδρος Ρῆζος Παγκαβῆς (26 Ἀπριλίου 1870), ἀνέγραψαν τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷ λευκώματι, τῷ τοσοῦτον μὲν ἡμῖν πολυτιμῆτι, ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον ἀμύσσειν μνήμην, ἕξ οἷων εἷς οἷα τὰ καθ' ἡμᾶς μεταπίπτοντα λογιζομένην· καὶ πάντες εἷς τὴν πρόσκλησιν τῆς Λέσχης προσήρχοντο καὶ θέματα καλὰ ἐξελεγον καὶ τὴν προθυμίαν αὐτῶν ἔβλεπον ἐνθαρρυνομένην ὑπὸ τῆς προθυμίας τῶν φιλομαθῶν, οὐχὶ σπανίως ἦτε ἔθνεα μελισσῶν ἀδινάων, τὸ ὁμηρικόν, προσερχομένων εἰς ἀκρόασιν. Ἡ μεγάλη τῆς Λέσχης αἴθουσα, χωροῦσα ἀνέτως τότε περὶ τοὺς πεντακοσίους ἦν πολλάκις πλήρης, ἡ δέ ἄμιλλα τῶν θελόντων ἠκρόαται μαθεῖν ὑπεξέκαε τὸν ζῆλον τῶν θελόντων διδάσκειν, καὶ νέοι δ' ἤκουον καὶ γέροντες, καλὸν νομίζοντες μανθάνειν σοφὰ καὶ πράγματι καυχώμενοι ὡς ἐν τῷ γηράσειν ἀεὶ διδασκόμενοι. Τῶν ἀγορητῶν ὁ κατάλογος σεβαστὰ ἢ προσφιλεῖ δεικνύσιν ἡμῖν ὀνόματα, τὰ τῶν Καραθεοδωριδῶν, Ἀλεξάνδρου πασᾶ καὶ Κωνσταντίνου, τοῦ Μεγάλου Ρήτορος Κωστάκη βέη Καλλιᾶδου, Ἰωάννου Ἀριστοκλέους, Ἀλεξάνδρου Μαυρογένους, Σταύρου Βουτυρά, Ἀνδρέου Σπαθάρη, Ἰππικράτους Ταυλαρίου, Θαλήτος Ἀντωνιάδου, Δημητρίου Καλλιᾶδου, Μιλτιάδου Καραβοκυροῦ, Ἰορδάνου Καρολίδου, Εὐγενίου Ἀμαξοπούλου καὶ τὰ τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Κλαυδίου πτόλεως Ἀμβροσίου Σταυριανοῦ καὶ τοῦ αἰδεσιμωτάτου καὶ ἀκουράστου κατηχητοῦ τοῦ πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου Κωνσταντίνου Παρίτση. Μὴ ἐπιλανθανόμεθα σκέψεως ἅμα πρακτι-

κῆς ἡ Λέσχη διδοῦσα παράδειγμα πρώτη συμελάμβανε τὴν ἰδέαν τῆς συντάξεως κοινοῦ προγράμματος δημοσίῳ ὁμιλιῶν ἐν τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει συλλόγοις, ὅπερ κ' αἰ ἐφήρμοσεν ἐπὶ βραχύ.

Καὶ νῦν ποθῆ τὴν ἐξακολούθησιν ἡ Λέσχη τῆς ἐνεργοῦ ζωῆς ἐκεῖνης, καίπερ σύμπασαν τὴν θαλεράν ἐκεῖνην φυτεῖαν ἰδοῦσα τῇ βαρύνῃ τοῦ χρόνου πνοῇ ποῦ μὲν πρόρριζον ἀνασπασθεῖσαν, ποῦ δ' ἄλλαχοῦ μετεγκληματίσασαν ἑαυτὴν, ποῦ δὲ καὶ φυλλορροήσασαν. Πρόθυμον ἔχουσα τὸ πνεῦμα, καὶ μετ' ὀλίγον ἀρξομένη τοιαύτης πνευματικῆς ἐργασίας ἐν κύκλοις στενοτέροις ἴσως, ἀλλ' ἀνεπτυγμένοις καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν καὶ τὰς αἰσθήσεις τῶν μελῶν αὐτῆς δι' ὑμῶν Παναγιώτατε τῆς ὀρθοδοξίας ἀρχιεπισκόπου, ἀγιάσασα σήμερον τῇ τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἐπικλήσει τοῦ χορηγοῦ τῶν δωρημάτων, ἔξῃ τὴν πεποίθησιν, ἐπ' ἀρωγῇ τῷ Θεῷ, τῷ Θεῷ τῶν γνώσεων, ὅτι χαρήσει καὶ πάλιν εἰς συνέχισιν ἐπιφανεστάτου δολίχου, ὁμοίου πως, ἂν οὐχὶ ἴσου, πρὸς τὸν ἀπὸ τοῦ 1866 μέχρι σήμερον ἐπὶ μίαν διαρκέσαντα περίπου γενεάν, καὶ τὴν γενεάν τῶν θανόντων ἢ γηρασάντων, ἀλλ' ἴσως οὐκ ἀποκαμόντων, ἀγορητῶν τιμήσαντα. Ἴσως ἐν τούτῳ παρ' ἐνιαυτὸν ἔβλεπεν ἐλαττουμένην ἑαυτὴν ἡ "Μνημοσύνη" αὔξουσαν δὲ ἐν τῇ αγαθῇ προαιρέσει, ἣν ἐπεδεικνυτο πρὸς τὸ δημόσιον, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς δυνατῆς ὑποστηρίξεως πρὸς πᾶν κοινοφελές σύστημα. Ἡ αὐτὴ διετέλεσε καὶ διατελέσει· συχνάκις χορηγήσασα καὶ τὴν αἴθουσαν αὐτῆς καὶ σκηνὴν εἰς κοινοφελῆ καὶ σεμνά θεάματα καὶ φιλοξενήσασα ἐν ἑαυτῇ καὶ τὴν μεγαλῶνυμον πατριαρχικὴν τοῦ γένους σχολὴν κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐξετάσεων αὐτῆς πρὸ τοῦ 1878 καὶ τὰς σχολὰς Τριβαλίου καὶ τὴν Μεκεδονικὴν Φιλεκαυδευτικὴν Ἀδελφότητα καὶ ἐπὶ δεκατετραετίαν τὴν νεωτέραν αὐτῆς ἀδελφὴν Μεσαιωνολογικὴν Ἐταιρίαν Ἀπὸ ὀκταετίας δ' ἀναλαβοῦσα νὰ χορηγῇ τὸ δυνατόν εἰς τὸ ἐθνικὸν Ἰωακείμιον παρθεναγωγεῖον τριάκοντα χιλιάδας περίπου γροσίων ἐχορήγησεν, ὅμην ἠδύνατο τοῦτο καὶ παρεχομένη, ποθοῦσα δὲ καὶ πλείω νὰ χορηγήσῃ. Νομίζω δ' ὅτι δικαίως εἶδε τιμωμένην ἑαυτὴν καὶ κατὰ τὰς ἐορτάς αὐτῆς καὶ καθ' ἑτέρας περιστάσεις διὰ τῶν ἐπισκέψεων τοῦ τε ἀειμνήστου πατριαρχοῦ τοῦ ἀπὸ Ἐφέσου καὶ τοῦ Παναγιωτάτου κυρίου Ἰωακείμ τοῦ ἀπὸ Θεσσαλονίκης, καὶ σεβασμιωτάτων ἀρχιερέων, ἐπὶ δὲ πᾶσιν ὑπουργῶν τῆς αὐτοκρατορίας καὶ ὑπουργικῶν ἀντιπροσώπων. Εὐγνωμόνως τῆς ἐκεῖνων μιμνησκομένη προστασίας, εὐγνώμων ἔσται καὶ τῇ ἡμετέρᾳ Παναγιότητι, βαινούση μὲν ἐπὶ τὰ ἔχνη ἐκεῖνων, εὐλογοῦσα δὲ τὰ ἔργα ἡμῶν.

Ἡκιστα καμφοθεῖσα ὑπὸ τοῦ βάρους τῶν ἐτῶν ἀνάγκη νὰ στηριχθῇ μικρὸν νῦν ὀκλάζουσα. Βαρύνει τὴν "Μνημοσύνην" ἡ συναίσθησις ὅτι δυσχερές ἀνέλαβεν ἀπέναντι ἐθνικοῦ παιδευτηρίου καθῆκον, ὡς ἔχει καὶ καθῆκον πρὸς τὴν περὶ αὐτὴν κοινωνίαν, ὁμολογοῦσα μὲν αὐτό, προδοκῶσα δ' ὅμως παρ' ἐκεῖνης τὴν αὐτὴν καθομολογίαν, εἰάν οἱ πάντες πιστεύωμεν ὅτι χεῖρ χεῖρα νίπτει, ἐν μέσῳ δυσχερεῶν βιοῦ-

σα, ἀλλά καί τὰς κυκλούσας ἡμᾶς πάντας οἰκονομικὰς ἀναγνωρίζουσα δυσχερείας αἰτεῖται νῦν ἠθικὴν ὑποστήριξιν, ὀλίγα μὲν ὑποσφομένη κατὰ τὸν παρελθόντα βίον αὐτῆς, οὐκ ὀλίγα διαπράξασα. Ἐάν καί τὰ συστήματα τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἕκαστος ἄνθρωπος, ἀπεικδέχωνται μακαρισμὸν ἔάν ποιήσωσι καί διδάξωσι, τοιοῦτον ἀπεικδέχεται καί αὐτή, ἄτε καί ποιήσασα καί διδάξασα· καί ἐκεῖνοι μὲν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μεγάλοι κληθήσονται, κατὰ τὴν ἀψευδῆ σωτήριον ρῆσιν· τῆς δέ "Μνημοσύνης" ὄνειρον ἔσται, οὐχὶ ὁ καθάπερ ὄνειρος διαρρεύσας τριακονταετῆς αὐτῆς βίος καί ἡ δράσις, ἀλλά τὸ κληθῆναι καί γενέσθαι μεγάλην διὰ τε τὸ παιδευτικὸν ἔργον καί ὡς κέντρον ἀναψύξεως πνευματικῆς, συναγεῖρον γείτονας καί ὁμογενεῖς ἐν ἀδελφικαῖς συναναστροφαῖς καί τούτοις διδάσκον τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην.

Ἄλλὰ δι' αὐτὸ τοῦτο εὐλογήσατε, Παναγιώτατε πάτερ αὐτὴν· ἔάν αὕτη διὰ μέσων τοιούτων κηρύττη δίδαγμα εὐαγγελικόν, ἔάν κατορθώσῃ καὶ κατὰ μικρὸν κατὰ καθῆκον ὑπουργεῖ καί ταῖς βουλαῖς μεγάλου ἀνακτα κοινουῦ πατρός ὑπηκόων ἰσαδέλφων, προστάτου τῶν γραμμάτων καί τῶν ἐπιστημῶν, ὧν ὑπὲρ τῆς διαδόσεως ἐργαζόμεθα. Καί ὑπὲρ τῆς ὑγείας καί δόξης ἐκείνου δεήθητε μεθ' ἡμῶν τῶν εὐγνωμόνων ὑπηκόων, οἵτινες ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ὑπὲρ αὐτοῦ δεόμενοι, κρίνομεν ἀείποτε εὐκαιρὸν ἐν ἑορταῖς γραμμάτων τὸ κοινὴν εὐχὴν ἀναπέμψαι πρὸς τὸν βασιλέα τῶν βασιλευδόντων, τὸ δαυϊτικὸν ἐπάδοντες· Κύριε σῶσον τὸν βασιλέα καί ἐπάκουσον ἡμῶν.

"ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ" ΚΖ: (282) 15/12/1893 σελ. 2 στ. ζ' καί σελ. 3 , α-β'.

Μετά λύπης παρατηρήθη ὑπὸ πολλῶν ἀρχαίων μελῶν τῆς λέσχης "Μνημοσύνη" ὅτι ὁ νῦν προεδρεύων τοῦ σωματείου τούτου Μ.Ι. Γεδεών ἐν τῇ τὴν κυριακὴν ἐκφωνηθέντι λόγῳ αὐτοῦ ἐν τῇ λέσχῃ ἱστορήσας τὰ κατ' αὐτὴν καί ὀνομαστί μνησθεῖς τῶν κατὰ καιροὺς σπουδαίας διαλέξεις ποιησαμένων διαπρεπῶν ἀγορητῶν, δὲν ἠὺδόκησε διὰ λόγους γνωστούς τῇ φαναριωτικῇ κοινωνίᾳ καί ἰδιαίτατα τοῖς συγκροτοῦσι τὴν Μεσαιωνικὴν Ἑταιρίαν, νὰ συναριθμήσῃ ἐν αὐτοῖς καί τὸν ἀρχαῖον ἑτέρον τῆς λέσχης ἱατρὸν Θ. Γεωργιάδην, οὗ αἱ δημόσιαι διαλέξεις ὡς περισπούδαστοι ἐδημοσιεύθησαν τότε εἰς τὴν "Ν. Ἐπτάλοφον" καί ἀλλαχοῦ, θαυμαζόμεναι διὰ τὸ εὐφυέστατον καί παρατηρητικὸν εἰς ἄκρον πναῦμα τοῦ λιγέως ἀγορητοῦ, ἅμα δέ καί διὰ τὴν γοητευτικὴν αὐτοῦ σαφήνειαν, ἣν προσέδιδον εἰς τὰς ἀγορεύσεις πρὸς τῇ ἀνεγνωρισμένῃ ἐπιστημονικῇ αὐτοῦ δεινότητι καί αἱ χάρεισαι εἰκόνας καί συγκρίσεις, ὧν ἐποιεῖτο χρῆσιν ὁ ἱατρός Θ. Γεωργιάδης ὅπως καθιστᾷ σαφεῖς τὰς ιδέας αὐτοῦ καί αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν.

αὐτόθι ΚΖ: (283) 26/12/1893